

A Viktoria beim Arzt

1	das Fieber (Sg.)	gorączka
	Vicky hat Fieber .	Vicky ma gorączkę.
	die Tablette, -n	tabletki
	Nimm diese Tabletten !	Weź te tabletki!
	das Rezept, -e	recepta
	Hier ist das Rezept .	Oto recepta. / Tu jest recepta.
	untersuchen (hat untersucht)	badać
	Der Arzt untersucht Vicky.	Lekarz bada Vicky.
	ein·atmen (hat eingeatmet)	wdychać (powietrze)
	Tief einatmen .	Głęboki wdech.
	aus·atmen (hat ausgeatmet)	wydychać (powietrze)
	Langsam ausatmen .	Powoli wydychać.
	husten (hat gehustet)	kaszeć
	Vicky muss husten .	Vicky nie może powstrzymać kaszlu.
	das Thermometer, -	termometr
	Ich hole das Thermometer .	Przyniosę termometr.
	die Halsschmerzen (Pl.)	bóle gardła
	Ich habe Halsschmerzen .	Boli mnie gardło. / Mam bóle gardła.
	die Kopfschmerzen (Pl.)	bóle głowy
	Ich habe Kopfschmerzen .	Boli mnie głowa. / Mam bóle głowy.
	die Bronchitis (Sg.)	zapalenie oskrzeli
	Vicky hat eine Bronchitis .	Vicky ma zapalenie oskrzeli.
	krank	chory
	Ich bin krank .	Jestem chory/chora.
2	aus·machen (hat ausgemacht)	umawiać, ustalać
	Ich mache sofort einen Termin beim Arzt aus .	Umawiam od razu wizytę u lekarza.
	tief	głęboki, głęboko
	Tief einatmen, langsam ausatmen, husten.	Weź głęboki wdech, wypuść powoli powietrze i zakasłaj.
	langsam	powoli
	Tief einatmen, langsam ausatmen, husten.	Głęboki wdech, powoli wydychaj powietrze, wydech, kaszlnij.
	der Doktor, -en	doktor, lekarz
	Herr Doktor , was ist mit Vicky los?	Panie doktorze, co się dzieje z Vicky?
	los sein	dziać się
5	der Kopf, -e	głowa

das Auge, -n	oko
das Ohr, -en	ucho
die Nase, -n	nos
der Mund, -er	usta
der Zahn, -e	ząb
der Hals, -e	gardło
der Arm, -e	ramię
die Brust, -e	klatka piersiowa
die Hand, -e	dłoń
der Finger, -	palec
der Bauch, -e	brzuch
der Rücken, -	plecy
die Schulter, -n	bark, ramię
das Bein, -e	noga
das Knie, -	kolano
der Fuß, -e	stopa
9 der Schnupfen (Sg.)	katar
Was hilft gegen Schnupfen ?	Co pomaga na katar?
das Nasenspray, -s	spray do nosa
Ein Nasenspray hilft gegen Schnupfen.	Spray do nosa pomaga na katar.
der Husten (Sg.)	kaszel
Hustensaft hilft gegen Husten .	Syrop pomaga na kaszel.
der Hustensaft, -e	syrop na kaszel
die Schmerztablette, -n	tabletki przeciwbólowa
Schmerztabletten helfen gegen Kopfschmerzen.	Tabletki przeciwbólowe pomagają na ból głowy.
der Kamillentee (Sg.)	herbata rumiankowa
Kamillentee hilft gegen Bauchschmerzen.	Herbata rumiankowa pomaga na bóle brzucha.
11 laut	głośno
In der Schule muss ich viel und laut sprechen.	W szkole muszę dużo i głośno mówić.
gewöhnt sein	być przyzwyczajonym
Ich bin nicht an die Arbeit im Garten gewöhnt .	Nie jestem przyzwyczajony/przyzwyczajona do pracy w ogrodzie.
die Angst, -e	strach
Ich habe Angst , dass ich wieder eine Fünf bekomme.	Boję się, że znowu dostanę jedynkę (ocena szkolna).
diesmal	tym razem
Bestimmt bekommst du diesmal eine gute Note.	Na pewno tym razem dostaniesz dobrą ocenę.

12

wünschen (hat gewünscht)	życzyć
Ich wünsche dir viel Glück!	Życzę ci dużo szczęścia!
die Karies (Sg.)	próchnica
Der Zahnarzt sagt, das ist Karies .	Dentysta mówi, że to próchnica.
das Bonbon, -s	cukierek
Ich esse zu viele Bonbons und andere Süßigkeiten.	Jem za dużo cukierków i innych słodczy.
die Süßigkeiten (Pl.)	słodczy
die Grippe (Sg.)	grypa
Ich habe Grippe .	Mam grypę.
brechen (hat gebrochen)	łamać
Ich habe mir meinen Fuß gebrochen .	Złamałem/Złamałam sobie stopę.
der Facharzt, -e	lekarz specjalista
die Fachärztin, -nen	lekarka specjalistka
die Medizin (Sg.)	medycyna
die Allgemeinmedizin (Sg.)	medycyna ogólna
die Vereinbarung, -en	ustalenie, umówienie
Termine nur nach Vereinbarung .	Wizyty tylko po wcześniejszym umówieniu się.
die Sprechstunde, -n	godzina przyjęć
Dr. Gerber hat am Dienstagnachmittag keine Sprechstunde .	Dr Gerber nie przyjmuje we wtorek po południu.
die Sprechzeiten (Pl.)	godziny przyjęć
die Orthopädie (Sg.)	ortopedia
die Praxis, Praxen	gabinet lekarski
Die Praxis ist um halb acht noch geschlossen.	Gabinet jest o wpół do ósmej jeszcze zamknięty.
die Erkältung, -en	przeziębienie
Ich hatte eine Erkältung .	Byłem/Byłam przeziębiona.

B Forum: SOS-Hilfe

17

der Hausarzt, -e	lekarz rodzinny
Mein Hausarzt sagt, das ist Schulstress.	Mój lekarz rodzinny mówi, że to stres szkolny.
die Hausärztin, -nen	lekarka rodzinna
aus·schalten (hat ausgeschaltet)	wyłączać
Schalte dein Handy jeden Tag für ein paar Stunden aus .	Wyłączaj codziennie na kilka godzin swój telefon.
das Verständnis (Sg.)	zrozumienie
Dein Lehrer hat bestimmt Verständnis .	Twój nauczyciel na pewno to zrozumie.

der Pickel, -	pryszcz
Was können wir gegen unsere Pickel machen?	Co możemy zrobić na nasze pryszcze?
jemand	ktoś
Kann uns jemand helfen?	Czy może nam ktoś pomóc?
das Gesicht, -er	twarz
Wascht das Gesicht regelmäßig mit Wasser und Seife.	Myjcie twarz regularnie wodą i mydłem.
die Haut (Sg.)	skóra
gut•tun (hat gutgetan)	dobrze robić, służyć
Frische Luft tut der Haut gut .	Świeże powietrze dobrze robi skórze.
dick	gruby
Ich finde mich zu dick .	Uważam, że jestem za gruby/gruba.
wiegen (hat gewogen)	ważyć
Ich wiege 70 Kilo.	Ważę 70 kilo.
das Kilo, -s	kilogram
Ich wiege 70 Kilo .	Ważę 70 kilogramów.
höchstens	najwyżej, co najwyżej
Sie haben höchstens ein paar Kilo Übergewicht.	Ma pan/pani najwyżej kilka kilo nadwagi.
das Übergewicht (Sg.)	nadwaga
richtig	właściwy, odpowiedni
Mit der richtigen Ernährung sind Sie die Kilos ganz schnell los.	Dzięki właściwemu odżywianiu szybko straci pan/pani kilogramy.
die Ernährung (Sg.)	odżywianie
vernünftig	rozsądny
Essen Sie vernünftig !	Proszę jeść rozsądnie!
der Magen, -	żołądek
Wenn der Magen voll ist, haben Sie keinen Hunger.	Gdy żołądek jest pełny, nie będzie pan/pani głodny/głodna.
die Diät, -en	dieta
Machen Sie keine Diäten , sie helfen langfristig sowieso nicht.	Niech pan/pani nie stosuje diet, one i tak nie pomagają na dłuższą metę.
langfristig	długoterminowy
sowieso	i tak, w każdym razie
das Gewicht (Sg.)	waga
Er hat Probleme mit dem Gewicht .	On ma problemy z wagą.
zurzeit	obecnie
Ich bin zurzeit immer so müde.	Obecnie jestem ciągle bardzo zmęczony/zmęczona.
Armer / Arme (Du ~!)	Biedaku! / Biedaczko!
Ach, du Arme!	Ach, ty biedaczko!
ausreichend	wystarczający, wystarczająco

Trink ausreichend , mindestens zwei Liter Wasser pro Tag.	Pij wystarczająco dużo, co najmniej dwa litry wody dziennie.
mindestens	co najmniej
der Liter, -	litr
22 rauchen (hat geraucht)	palić
Raucht nicht!	Nie palcie!
Neues (etwas ~)	coś nowego
Lernt immer wieder etwas Neues!	Uczcie się wciąż czegoś nowego!
23 die Massage, -n	masaż
Probieren Sie mal eine Massage aus.	Proszę spróbować masażu.
aus•probieren (hat ausprobiert)	wypróbować

C In Berlin unterwegs

25 das Müsli, -s	musli
Ich esse gern Müsli .	Chętnie jem musli.
die Knabbereien (Pl.)	przekąski
Isst du viele Knabbereien ?	Czy jesz dużo przekąsek?
die Chips (Pl.)	chipsy
Im Kino esse ich Chips .	W kinie jem chipsy.
ausgeruht sein	być wypoczętym
Nach 7 Stunden Schlaf bin ich ausgeruht .	Po siedmiu godzinach snu jestem wypoczęty/wypoczęta.
der Punkt, -e	punkt (w teście)
Wie viele Punkte hast du?	Ile masz punktów?
26 verzichten (hat verzichtet)	rezygnować
Ich verzichte auf Fastfood.	Rezygnuję z fast foodu.
28 die Reportage, -n	reportaż
Wir machen eine kleine Reportage fürs Radio.	Robimy krótki reportaż dla radia.
das Yoga (Sg.)	joga
Ich mache einmal pro Woche Yoga .	Raz w tygodniu uprawiam jogę.
der Fall, -e	przypadek
Auf jeden Fall!	W każdym razie! / Na pewno!
der Ball, -e	piłka
Machen Sie auch Ballsportarten ?	Uprawia pan/pani też sporty z piłką?
ehrlich	szczerze
Ich mache ehrlich gesagt am liebsten für mich alleine Sport.	Szczerze mówiąc, najchętniej uprawiam sport sam/sama.
ernähren (hat ernährt)	odżywiać się

Wie ernähren Sie sich?	Jak się pan/pani odżywia?
achten (hat geachtet)	zwracać uwagę
Ich achte beim Einkaufen darauf, was meine Kinder mögen.	Podczas zakupów zwracam uwagę na to, co lubią moje dzieci.
die Vorsorge (Sg.)	profilaktyka, zapobieganie
Gehen Sie regelmäßig zum Arzt zur Vorsorge ?	Chodzi pan/pani regularnie do lekarza na badania profilaktyczne?
erwischen (hat erwischt)	przytąpywać
Da haben Sie mich jetzt erwischt !	Przytąpał/Przytąpała mnie pan/pani!
danken (hat gedankt)	dziękować
Ich danke Ihnen herzlich für das Gespräch.	Serdecznie dziękuję panu/pani za rozmowę.
herzlich	serdecznie
PR die Bewegung, -en	ruch
LK die Zeitschrift, -en	czasopismo
das Kriterium, -en	kryterium
Wir alle kennen die Kriterien für ein gesundes Leben.	Wszyscy znamy zasady zdrowego życia.
das Leben, -	życie
ausgewogen	zrównoważony
Ich achte auf eine ausgewogene Ernährung.	Zwracam uwagę na zrównoważone odżywianie.
das Fertiggericht, -e	gotowe danie
Viele essen auch Fertiggerichte .	Wiele osób je również gotowe dania.
die Menge, -n	ilość
Nur wenige essen die empfohlene Menge an Obst und Gemüse.	Tylko nieliczni jedzą zalecaną ilość owoców i warzyw.
die Weltgesundheitsorganisation (Sg.)	Światowa Organizacja Zdrowia
Die Weltgesundheitsorganisation empfiehlt 150 Minuten Training pro Woche.	Światowa Organizacja Zdrowia zaleca 150 minut treningu tygodniowo.
empfehlen (hat empfohlen)	zalecać
etwa	około
Etwa 23 % der Deutschen machen überhaupt keinen Sport.	Około 23% Niemców w ogóle nie uprawia sportu.
negativ	negatywny
Stress ist negativ für die Gesundheit.	Stres wpływa negatywnie na zdrowie.
die Stressbewältigung (Sg.)	radzenie sobie ze stresem
Stressbewältigung ist wichtig für ein gesundes Leben.	Radzenie sobie ze stresem jest ważne dla zdrowego życia.
die Strategie, -n	strategia
Dabei helfen verschiedene Strategien .	Pomagają w tym różne strategie.
die Entspannungstechnik, -en	technika relaksacyjna

Meditation ist eine Entspannungstechnik .	Medytacja to technika relaksacyjna.
die Meditation, -en	medytacja
trotz	mimo
Trotz der vielen Möglichkeiten sagen sehr viele Leute, dass sie regelmäßig Stress haben.	Pomimo wielu możliwości bardzo wiele osób mówi, że regularnie odczuwa stres.
der Forscher, -	badacz
die Forscherin, -nen	badaczka
Forscher empfehlen 7,5 Stunden Schlaf.	Badacze zalecają 7,5 godziny snu.
fühlen (sich) (hat [sich] gefühlt)	czuć się
Viele Menschen fühlen sich regelmäßig gestresst.	Wiele osób regularnie odczuwa stres.
bewegen (sich) (hat [sich] bewegt)	poruszać się
Zu wenig Menschen bewegen sich ausreichend.	Zbyt mało ludzi rusza się wystarczająco.
gestresst	zestresowany
75 % der Deutschen fühlen sich regelmäßig gestresst .	75% Niemców regularnie odczuwa stres.

TRAINING

TR,1 der Vorsatz, -e	postanowienie
Mein Vorsatz für das neue Jahr: mehr Sport!	Moje postanowienie noworoczne: więcej sportu!
vor·nehmen (sich)	postanawiać (sobie)
Für das neue Jahr nimmt man sich oft viel vor .	Na nowy rok często się wiele postanawia.
das Silvester (Sg.)	sylwester
An Silvester habe ich meiner Familie vorgeschlagen, dass wir ab Januar umweltbewusster leben.	W sylwestra zaproponowałem/zaproponowałam rodzinie, żebyśmy od stycznia żyli bardziej ekologicznie.
vor·schlagen (hat vorgeschlagen)	proponować
umweltbewusst	ekologiczny, świadomy ochrony przyrody
zusammen·setzen (sich) (hat [sich] zusammengesetzt)	zbierać się razem, siadać razem
Wir haben uns zusammengesetzt und geplant.	Usiadaliśmy/Usiadłyśmy razem i planowaliśmy/planowałyśmy.
das Plastik (Sg.)	plastik
Ein Leben ohne Plastik ist gar nicht so einfach.	Życie bez plastiku wcale nie jest takie proste.
die Verpackung, -en	opakowanie
Wir kaufen so viel wie möglich ohne Verpackung ein.	Kupujemy tak dużo, jak się da, bez opakowań.
die Backwaren (Pl.)	pieczywo
In unserem Supermarkt gibt es Backwaren , Nudeln und Nüsse ohne Verpackung.	W naszym supermarkecie pieczywo, makarony i orzechy są bez opakowań.
die Nuss, -e	orzech

der Bäcker, -	piekarz
der Metzger, -	rzeźnik
die Ware, -n	towar
Beim Bäcker oder beim Metzger packen die Verkäufer die Waren direkt in unsere Dosen ein.	U piekarza lub rzeźnika sprzedawcy pakują towary bezpośrednio do naszych pojemników.
die Mango, -s	mango
wachsen (ist gewachsen)	rosnąć
Mangos wachsen nicht in Deutschland.	Mango nie rośnie w Niemczech.
das Schiff, -e	statek
das Flugzeug, -e	samolot
Mangos kommen mit dem Schiff oder Flugzeug nach Deutschland.	Mango dostarczane jest statkiem lub samolotem do Niemiec.
produzieren (hat produziert)	produkować
das CO ₂ (Kohlenstoffdioxid)	CO ₂ (dwutlenek węgla)
Flugzeuge produzieren CO₂ .	Samoloty produkują CO ₂ .
saisonal	sezonowy
Wir kaufen fast nur noch regionale und saisonale Produkte.	Kupujemy prawie wyłącznie lokalne i sezonowe produkty.
das Gepäck (Sg.)	bagaż
Mit dem vielen Gepäck finden das meine Eltern ohne Auto zu anstrengend.	Moi rodzice uważają, że (podróż) z dużym bagażem bez samochodu jest zbyt męcząca.
sich Mühe geben (hat sich Mühe gegeben)	starać się
Wir geben uns Mühe .	Staramy się.
die Mitte (Sg.)	połowa (miesiąca)
Aber Mitte Februar bin ich immer weniger ins Training gegangen.	Ale od połowy lutego coraz rzadziej chodziłem/chodziłam na trening.
versuchen (hat versucht)	próbować
Ich versuche es im Herbst wieder.	Spróbuję ponownie jesienią.
schimpfen (hat geschimpft)	krzyczeć, ganić
Meine Mutter schimpft immer: Sieh nicht den ganzen Tag auf dein Smartphone!	Moja mama zawsze krzyczy: „Nie patrz cały dzień w smartfona!”
das Smartphone, -s	smartfon
raus·gehen (ist rausgegangen)	wychodzić na zewnątrz
Geh mehr raus !	Wychodź więcej!
erschrecken (ist erschrocken)	przestraszyć się
Ich habe die Stunden gezählt und bin sehr erschrocken .	Policzyłem/Policzyłam godziny i bardzo się przestraszyłem/przestraszyłam.
das soziale Netzwerk, -e	sieć społecznościowa
Ich war jeden Tag fünf Stunden in sozialen Netzwerken .	Spędzałem/Spędzałam pięć godzin dziennie w mediach społecznościowych.
das Klavier, -e	pianino

Seit Februar habe ich Klavierunterricht .	Od lutego mam lekcje gry na pianinie.
das Gehirn, -e	mózg
die Konzentration (Sg.)	koncentracja
Klavierspielen ist gut für das Gehirn und die Konzentration .	Gra na pianinie jest dobra dla mózgu i koncentracji.
klappen (hat geklappt)	udawać się
Am Anfang hat es ohne Handy ganz gut geklappt .	Na początku dobrze radziłem/radziłam sobie bez telefonu.
der Anfang, -e	początek
merken (hat gemerkt)	zauważać
Ich habe gemerkt , dass ich das Handy automatisch in die Hand nehme, wenn ich gestresst bin.	Zauważyłem/Zauważyłam, że automatycznie biorę telefon do ręki, gdy jestem zestresowany/zestresowana.
automatisch	automatycznie
die Langeweile (Sg.)	nuda
Ich nehme das Handy automatisch in die Hand, wenn ich Langeweile habe.	Automatycznie sięgam po telefon, gdy mi się nudzi.
TR,3 die Mediennutzung (Sg.)	korzystanie z mediów
TR,4 gerade	właśnie
Wir haben in der Schule gerade unsere Fitnesswoche.	Właśnie mamy w szkole tydzień fitnessu.
krass	szokujący, niesamowity
Tim hat getanzt? Krass!	Tim tańczył? Niesamowite!
TR,5 stundenlang	godzinami
Jeden Tag habe ich mein Handy stundenlang in der Hand.	Codziennie mam telefon w ręce przez wiele godzin.
ändern (hat geändert)	zmieniać
Ich möchte das so gern ändern .	Bardzo chciałbym/chciałabym to zmienić.
ein-schalten (hat eingeschaltet)	włączać
Schalte das Handy nur für ein paar Stunden am Tag ein .	Włączaj telefon tylko na kilka godzin dziennie.
löschen (hat gelöscht)	usuwać
Mein Tipp: Lösche die Apps der sozialen Netzwerke.	Moja rada: usuń aplikacje mediów społecznościowych.

VIDEO

VD,1 die Gliederschmerzen (Pl.)	bóle kończyn
Fabian hat Gliederschmerzen .	Fabian ma bóle kończyn.
der Blutdruck (Sg.)	ciśnienie krwi
Der Arzt misst den Blutdruck .	Lekarz mierzy ciśnienie.
ab·hören (hat abgehört)	osłuchiwać

	Der Arzt horcht Fabian ab .	Lekarz osłuchuje Fabiana.
VD,4	messen (hat gemessen)	mierzyć
	verschreiben (hat verschrieben)	przepisywać
	Der Arzt verschreibt absolute Bettruhe.	Lekarz zaleca całkowite leżenie w łóżku.
	sich wohl·fühlen (hat sich wohlgefühlt)	czuć się dobrze
	Fabian fühlt sich nicht wohl .	Fabian źle się czuje.
VD,5	die Güte (Sg.)	dobroć (<i>tu</i> : potocznie: „o rany!”)
	Ach du meine Güte !	O rany!
	die Besserung (Sg.)	poprawa (zdrowia)
	Gute Besserung !	Szybkiego powrotu do zdrowia!